

In tegenstelling tot wat uitdrukkelijk voorzien is voor gemeentelijke vzw's, worden de meergemeentelijke vzw's bedoeld in titel 6 van de ordonnantie niet uitdrukkelijk uitgesloten van het toepassingsgebied ervan als ze zijn "opgericht krachtens een specifiek wettelijk kader". Ik zal binnenkort aan het Parlement voorstellen de ordonnantie te wijzigen in die zin dat de uitsluiting beoogd in artikel 41 van de ordonnantie uitgebreid wordt naar de meergemeentelijke vzw's opgericht krachtens een specifiek wettelijk kader.

De Minister belast met de Plaatselijke besturen,
B. CLERFAYT

Au contraire de ce qui est expressément prévu à propos des asbl communales, les asbl pluricommunales visées au titre 6 de l'ordonnance ne sont pas expressément exclues du champ d'application de celle-ci lorsqu'elles ont été « créées en vertu d'un cadre légal spécifique ». Je proposerai prochainement au Parlement de modifier l'ordonnance en ce sens que l'exclusion visée à l'article 41 de l'ordonnance soit étendue aux asbl pluricommunales créées en vertu d'un cadre légal spécifique.

Le Ministre en charge des Pouvoirs locaux,
B. CLERFAYT

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C – 2020/31045]

Omzendbrief met betrekking tot de laatste wilsbeschikking op het gebied van lijkbezorging, uitvaartplechtigheid en uitvaartcontract

AAN DE COLLEGES VAN BURGEMEESTER EN SCHEPEN VAN DE GEMEENTEN VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Dames,

Heren,

Overeenkomstig artikel 19 van de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging 1, kan elke persoon tijdens zijn leven vrijwillig schriftelijk de burgerlijke stand van zijn gemeente informeren van zijn laatste wensen. Deze laatste wilsbeschikking kan betrekking hebben op het gebied van lijkbezorging, de bestemming van de assen, de aard van de uitvaartplechtigheid en de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract.

De modaliteiten van deze verklaring worden toegelicht in het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 14 mei 2020 tot vaststelling van de modaliteiten betreffende de laatste wilsbeschikking (*Belgisch Staatsblad* van 22 mei 2020)2.

In dit verband lijkt het nuttig om bepaalde verduidelijkingen te verstrekken over de procedure die moet worden gevolgd om de informatie in de laatste wilsbeschikking te verwerken.

Laatste wilsbeschikking

Elke persoon (de declarant) kan tijdens zijn leven vrijwillig en schriftelijk de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn gemeente in kennis stellen van zijn laatste wil. Deze laatste wilsbeschikking kan betrekking hebben op de wijze van lijkbezorging, de asbestemming, het ritueel van de uitvaartplechtigheid, alsook over de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract.

De verklaring betreffende de laatste wilsbeschikking wordt ingediend door middel van een gedateerd en ondertekend geschrift, dat tegen ontvangstbewijs moet worden overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waar de declarant is ingeschreven in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister.

Het geschrift vermeldt de achternaam, voornamen, geboorteplaats en -datum en het adres van de declarant. Onthoud op dit punt dat alle voornamen van de declarant in de aangifte moeten voorkomen.

Voor het gemak van de verwerking is het ook belangrijk dat het identificatienummer in het Rijksregister van de declarant op deze wilsbeschikking staat.

In principe levert de declarant de wilsbeschikking persoonlijk af. Desalniettemin kan hij een derde mandateren om het door hem handgeschreven en gedateerd geschrift op zijn naam in te dienen.

Als de belanghebbende het geschrift met zijn eigen hand invult, is de handtekening voldoende.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

[C – 2020/31045]

Circulaire relative à la déclaration des dernières volontés en matière de mode de sépulture, de cérémonie funéraire et de contrat d'obsèques

AUX COLLEGES DES BOURGMESTRES ET ECHEVINS COMMUNES DE LA REGION DE BRUXELLES CAPITALE

Mesdames,

Messieurs,

En vertu de l'article 19 de l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures 1, toute personne peut, au cours de sa vie, informer de son plein gré et par écrit l'officier de l'état civil de sa commune de ses dernières volontés. Cet acte de dernières volontés peut porter sur les modes de sépulture, la destination des cendres, la nature de la cérémonie funéraire, ainsi que la mention de l'existence d'un contrat d'obsèques.

Les modalités de cette déclaration sont explicitées dans l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 14 mai 2020 fixant les modalités relatives à l'acte de dernières volontés (*Moniteur belge* du 22 mai 2020) 2.

A ce sujet, Il paraît utile d'apporter certaines précisions sur la procédure à suivre pour traiter les informations contenues dans la déclaration de dernières volontés.

La déclaration de dernières volontés

Toute personne (le déclarant) peut, au cours de sa vie, informer de son plein gré et par écrit l'Officier de l'état civil de sa commune de ses dernières volontés. Cet acte de dernières volontés peut porter sur les modes de sépulture, sur la destination des cendres, sur la nature de la cérémonie funéraire, ainsi que sur l'existence d'un contrat d'obsèques.

La déclaration relative aux dernières volontés est introduite par un écrit daté et signé, remis contre récépissé à l'Officier de l'état civil de la commune de la Région de Bruxelles-Capitale où le déclarant est inscrit dans le registre de la population, dans le registre des étrangers ou dans le registre d'attente.

L'écrit indique les nom, prénoms, lieu et date de naissance ainsi que l'adresse du déclarant. Sur ce point, rappelons que tous les prénoms du déclarant doivent figurer dans la déclaration.

Il importe également que le numéro d'identification au Registre national du déclarant apparaisse sur cette déclaration et ce, par souci de facilité de traitement.

En principe, le déclarant remet en personne l'acte de dernières volontés. Il peut néanmoins mandater un tiers, dans un écrit daté et signé de sa main, à l'effet de remettre en son nom ledit document.

Si l'intéressé remplit le document de sa propre main, la signature suffit.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn afgevaardigde de rubrieken zelf invult, wordt de handtekening van de belanghebbende voorafgegaan door de woorden "gelezen en goedgekeurd".

Indien de belanghebbende niet in staat is zelf te ondertekenen, wordt de wilsbeschikking, na te zijn voorgelezen in aanwezigheid van 2 door hem vrij gekozen getuigen, ondertekend door de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn afgevaardigde en door voornoemde getuigen.

De declarant kan zijn wilsbeschikking te allen tijde intrekken of wijzigen, met inachtneming van de vormvereisten die voor de oorspronkelijke wilsbeschikking zijn vastgelegd.

Als het overlijden plaatsvindt in een andere gemeente dan die waarin de overledene is ingeschreven in het bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister, zendt de gemeente van domicilie onverwijld en op verzoek van de gemeente van overlijden informatie toe met betrekking tot de laatste wil van de overledene.

In geval van een verandering van woonplaats, moet de gemeente die in het bezit is van de laatste wilsbeschikking, deze doorgeven aan de gemeente van de nieuwe woonplaats.

Als de overledene geen laatste wilsbeschikking heeft nagelaten, is de keuze van de begrafenis de verantwoordelijkheid van de persoon die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien.

In zijn laatste wilsbeschikking kan de declarant een van de volgende keuzes maken:

- de wijze van lijkbezorging;
- de wijze van lijkbezorging en het ritueel van de uitvaartplechtigheid;
- het ritueel van de uitvaartplechtigheid.

Wat betreft de keuze die verband houdt met de lijkbezorging, kan de declarant kiezen uit de volgende opties:

- begraving van het stoffelijk overschot;
- crematie, gevolgd door begraving van de as binnen de omheining van de begraafplaats;
- crematie, gevolgd door uitstrooiing van de as op het daartoe bestemd perceel van de begraafplaats;
- crematie, gevolgd door bijzetting van de as in het columbarium van de begraafplaats;
- crematie, gevolgd door uitstrooiing van de as in de Belgische territoriale zee;
- crematie, gevolgd door uitstrooiing van de as op een andere plaats dan de begraafplaats of in de Belgische territoriale zee;
- crematie, gevolgd door begraving van de as op een andere plaats dan de begraafplaats;
- crematie, gevolgd door bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats.

Er moet ook worden opgemerkt dat de declarant de mogelijkheid heeft om te kiezen voor een begraafplaats, zoals nu voorzien in de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging 3.

Wat betreft de keuze van de declarant met betrekking tot de aard van de uitvaartplechtigheid, is het belangrijk om in dit verband te benadrukken dat het nieuwe besluit niet langer expliciet gericht is op de verschillende soorten uitvaartplechtigheden volgens de religieuze en filosofische geloofsovertuigingen die momenteel worden erkend in België 4, evenals volgens de neutraal filosofische overtuiging 5.

Het beperkende karakter van deze opsomming die voorheen de overhand had, was inderdaad het onderwerp van kritiek namens de Raad van State, die inschat dat wanneer de declarant zijn wil uitdrukt wat betreft de rite van de filosofische overtuiging onder de auspiciën waarvan zijn uitvaartplechtigheid zal plaatsvinden, het moeilijk te rechtvaardigen is met betrekking tot de principes van gelijke behandeling, dat de keuze van de declarant alleen betrekking kan hebben op plechtigheden die verband houden met een van de erkende religies, tot de seculiere overtuiging of neutrale plechtigheden.

Si l'Officier de l'état civil ou son délégué complète lui-même les rubriques, l'intéressé fera précéder sa signature des mentions « lu et approuvé ».

Si l'intéressé n'est pas à même de signer lui-même, la déclaration sera, après avoir été lue en présence de 2 témoins librement choisis par lui, signée par l'Officier de l'état civil ou son délégué et par lesdits témoins.

Le déclarant peut, en tout temps, retirer ou modifier sa déclaration et ce, dans le respect des formes établies pour la déclaration initiale.

Si le décès survient dans une commune autre que celle où le défunt est inscrit aux registres de la population, des étrangers ou au registre d'attente, la commune de domicile transmet sans délai et à la demande de la commune de décès, les informations relatives aux dernières volontés du défunt.

En cas de changement de domicile, la commune qui est en possession de l'acte de dernières volontés, doit le transmettre à la commune du nouveau domicile.

Si le défunt n'a pas laissé de dernières volontés, le choix des funérailles incombe à la personne qualifiée pour pourvoir aux funérailles.

Dans l'acte de dernières volontés, le déclarant peut opter pour l'un des choix suivants :

- le mode de sépulture ;
- le mode de sépulture et la nature de la cérémonie funéraire ;
- la nature de la cérémonie funéraire.

Quant au choix lié au modes de sépulture, le déclarant peut choisir parmi les options suivantes:

- l'inhumation des restes mortels;
- la crémation, suivie de l'inhumation des cendres dans l'enceinte du cimetière;
- la crémation, suivie de la dispersion des cendres sur la parcelle du cimetière destinée à cette fin;
- la crémation, suivie du placement des cendres dans le columbarium du cimetière;
- la crémation, suivie de la dispersion des cendres en mer territoriale belge;
- la crémation, suivie de la dispersion des cendres à un endroit autre que le cimetière ou la mer territoriale belge;
- la crémation, suivie de l'inhumation des cendres à un endroit autre que le cimetière;
- la crémation, suivie de la conservation des cendres à un endroit autre que le cimetière.

Précisons également que le déclarant a la faculté d'opter pour un cimetière cinéraire, comme le prévoit désormais l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures³.

Quant au choix du déclarant lié à la nature de la cérémonie funéraire, il importe à cet égard de souligner que le nouvel arrêté ne vise plus explicitement les différents types de cérémonies funéraires selon les confessions religieuses et philosophiques actuellement reconnues en Belgique⁴, ainsi que selon la conviction philosophique neutre⁵.

En effet, le caractère limitatif de cette énumération qui prévalait auparavant, a fait l'objet de critiques de la part du Conseil d'Etat qui estime que lorsque le déclarant exprime sa volonté quant au rite de la conviction philosophique sous les auspices de laquelle la cérémonie funéraire le concernant se déroulera, il est difficilement justifiable au regard des principes d'égalité de traitement, que le choix du déclarant ne puisse concerner que les cérémonies liées à une des religions reconnues, à la conviction laïque ou les cérémonies neutres.

Bijgevolg moet elke persoon, in dit geval de declarant, zijn laatste wil kunnen registreren binnen elke andere waarde die beter bij hem past, zonder enige verwijzing naar rituelen van geloofs- of niet-geloofsovertuigingen, met als enige beperking dat de voorziene uitvaartplechtigheid ordelijk plaatsvindt, met fatsoen en respect voor de herinnering aan de doden.⁶

Het uitvaartcontract

Het is ook mogelijk om het bestaan van een uitvaartcontract in het formulier van de laatste wilsbeschikking te vermelden. Het doel van deze vermelding is alleen om de families of de persoon die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien, te informeren dat de overledene een dergelijk contract heeft ondertekend.

Bovengenoemde ordonnantie van 29 november 2018 geeft een duidelijke definitie van het uitvaartcontract, namelijk: "een contract dat de laatste wilsbeschikking van een persoon regelt en dat gesloten wordt tussen een privépersoon enerzijds en een notaris, een begrafenisonderneming, een verzekeringsmaatschappij of gelijk welke daartoe gemachtigde instantie, anderzijds." (artikel 2, 4°).

Zo vermeldt de belanghebbende in zijn wilsbeschikking de datum van ondertekening van het contract, de identificatie van het uitgevende bedrijf of de uitvaartonderneming waarmee hij de overeenkomst heeft ondertekend en de referenties daarvan.

Ter herinnering: de identificatie van de maatschappij of het bedrijf dat het contract uitgeeft, zal worden geconcretiseerd door de vermelding van het registratienummer bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO).

De contractreferenties worden vermeld met cijfers van 0 tot 9, letters (A tot Z en a tot z) en de volgende karakters / . - .

De gemeenten worden verzocht om de laatste wilsbeschikking in de vorm voorzien in huidig besluit te ontvangen voor alle personen ingeschreven in hun bevolkingsregister, vreemdelingenregister en wachtregister.

Hiertoe vindt u in bijlage een modelformulier van laatste wilsbeschikking dat hierop is afgestemd.

Hoogachtend.

De minister,
B. CLERFAYT

_____
Nota's

1. Dit artikel integreert gedeeltelijk de bepalingen van de oude ordonnantie van 29 november 2007 tot vaststelling van de wijzen van lijkbezorging, de asbestemming en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid die kunnen opgenomen worden in de laatste wilsbeschikking, zoals gewijzigd bij ordonnantie van 24 februari 2011 (uitvaartcontract).

2. Dit zijn de uitvoeringsmodaliteiten die aanvankelijk waren opgenomen in de bovengenoemde ordonnantie van 29 november 2007 en aangepast aan het advies van de Raad van State in het kader van de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging (zie infra).

3. Zie art. 2, 2° van de ordonnantie: "asbegravingplaats: plaats beheerd door een gemeente of intercommunale, exclusief voorbehouden voor de begraving of uitstrooiing van assen die het resultaat zijn van de crematie van een lichaam. Zonder tegenstrijdige aanwijzing zijn de regels die van toepassing zijn op begraafplaatsen van toepassing op asbegravingplaatsen". Merk op dat de gemeente niet verplicht is om zo'n begraafplaats te hebben.

4. namelijk de katholieke godsdienst, de protestantse godsdienst, de orthodoxe godsdienst, de joodse godsdienst, de islamitische godsdienst, de anglicaanse godsdienst en het seculier geloof.

5. gedefinieerd als de categorie die overeenkomt met het ontbreken van manifestatie, tijdens de uitvaartplechtigheid, van een bepaalde religieuze of filosofische overtuiging.

6. Zie het advies van de Raad van State nr. 62212/4 van 30 oktober 2017 over het voorontwerp van ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de begraafplaatsen en lijkbezorging, pp11 en 12.

Dès lors, chaque personne, en l'occurrence le déclarant, doit pouvoir faire enregistrer ses dernières volontés sous l'angle de toute autre valeur qui lui correspondrait mieux, sans aucune référence aux rites confessionnels ou non confessionnels, avec pour seule contrainte que la cérémonie funéraire envisagée se déroule dans l'ordre, la décence et le respect dû à la mémoire des morts.⁶

Le contrat d'obsèques

Il est également possible de mentionner l'existence d'un contrat d'obsèques dans le formulaire de dernières volontés. Cette mention a pour seul but d'informer les familles ou la personne qualifiée pour pourvoir aux funérailles que le défunt a souscrit un tel contrat.

L'ordonnance du 29 novembre 2018 précitée donne une définition claire du contrat d'obsèques, à savoir: « contrat régissant les dernières volontés d'une personne conclu entre, d'une part un particulier et, d'autre part, un notaire, une entreprise de pompes funèbres, une compagnie d'assurance ou tout autre organisme habilité à cet effet. » (article 2, 4°).

Ainsi, l'intéressé indique dans sa déclaration la date de souscription du contrat, l'identification de la société émettrice ou de l'entreprise de pompes funèbres avec laquelle il a souscrit le contrat et les références de celui-ci.

Pour rappel, l'identification de la société ou de l'entreprise émettrice du contrat sera concrétisée par l'indication de son numéro d'enregistrement à la Banque Carrefour des Entreprises (BCE).

Les références du contrat seront mentionnées en reprenant des chiffres de 0 à 9, des lettres (A à Z et a à z) et les caractères suivants / . - .

Les communes sont invitées à recevoir la déclaration relative aux dernières volontés dans la forme prévue par le présent arrêté pour l'ensemble des personnes inscrites dans leur registre de population, registre des étrangers et registre d'attente.

A cette fin, vous trouverez ci-joint, un modèle de formulaire de déclaration de dernières volontés adapté en ce sens.

Veillez agréer, Mesdames, Messieurs, l'assurance de ma considération distinguée.

Le Ministre,
B. CLERFAYT

_____
Notes

1. Cet article intègre en partie, les dispositions de l'ancienne ordonnance du 29 novembre 2007 portant fixation des modes de sépulture, de la destination des cendres ainsi que des rites de la conviction philosophique pour les funérailles pouvant figurer dans l'acte de dernières volontés telle que modifiée par l'ordonnance du 24 février 2011 (contrat d'obsèques).

2. Il s'agit des modalités d'exécution contenues initialement dans l'ordonnance du 29 novembre 2007 susvisée et, adaptées à l'avis rendu par le Conseil d'Etat dans le cadre de l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures (voir infra).

3. Voir art.2, 2° de l'ordonnance: « cimetière cinéraire: lieu géré par la commune ou une intercommunale, réservé exclusivement à l'inhumation ou à la dispersion des cendres, résultant de la crémation des corps. Sauf, indication contraire, les règles applicables aux cimetières sont applicables aux cimetières cinéraires ». Notons que la commune n'a pas l'obligation de disposer d'un tel cimetière.

4. à savoir, le culte catholique, le culte protestant, le culte orthodoxe, le culte juif, le culte islamique, le culte anglican, la conviction laïque

5. définie comme étant la catégorie correspondant à l'absence de manifestation, lors de la cérémonie funéraire, d'une conviction religieuse ou philosophique particulière.

6. Voir l'avis du Conseil d'Etat n° 62212/4 du 30 octobre 2017 concernant l'avant-projet d'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale sur les funérailles et sépultures, pp11 et 12.

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

BIJLAGE : Modelformulier wilsbeschikking

**VERKLARING BETREFFENDE DE LAATSTE WILSBESCHIKKING INZAKE
DE WIJZE VAN LIJKBEZORGING, DE UITVAARTPLECHTIGHEID EN HET
UITVAARTCONTRACT**

Ondertekende,
Heeft als wettige vertegenwoordiger ⁱ: (naam, voornamen, rijksregisternummer)

Naam:	
Voornamen:	
Straat en nummer:	bus: ...
Postcode en gemeente:	
Rijksregisternummer:	
Geboorteplaats :	
Geboortedatum:	

verklaart aan de Ambtenaar van Burgerlijke Stand van de Gemeente :

A. zijn keuze te maken van wijze van lijkbezorging ⁱⁱ:

- begraving van het stoffelijk overschot
- crematie gevolgd door begraving van de as binnen de omheining van de begraafplaats
O traditionele begraafplaats of O asbegraafplaats

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

- Crematie gevolgd door de uitstrooiing van de as op het daartoe bestemd perceel van de begraafplaats
O traditionele begraafplaats of O asbegraafplaats
- Crematie gevolgd door bijzetting van de as in het columbarium van de begraafplaats
O traditionele begraafplaats of O asbegraafplaats
- Crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de Belgische territoriale zee
- Crematie gevolgd door uitstrooiing van de as op een andere plaats dan de begraafplaats of de Belgische territoriale wateren/Zee
- Crematie gevolgd door begraving van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
- Crematie gevolgd door bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats

B. zijn keuze te maken voor een uitvaartplechtigheid ⁱⁱⁱ:

- uitvaartplechtigheid volgens de Katholieke Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Protestantse Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Anglicaanse Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Orthodoxe Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Joodse Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Islamitische Godsdienst
- uitvaartplechtigheid volgens de Vrijzinnige Levensovertuiging
- uitvaartplechtigheid volgens de Neutraal Filosofische Overtuiging
- Uitvaartplechtigheid van andere aard ^{iv}

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

C. het bestaan van een **uitvaartcontract**

- Referentie van het contract ^v:
Afgesloten : dd/mm/jjjj
Het Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) nr. van de afgever van het contract:

De inhoud van deze verklaring, die uit eigen wil is opgemaakt, is mijn laatste wilsbeschikking inzake de wijze van lijkbezorging, de uitvaartplechtigheid en het uitvaartcontract.

Opgemaakt te ... .. , op ... ..

Handtekening van de declarant

Handtekening van zijn
vertegenwoordiger ¹

ⁱ Deze vermelding betreft de declarant van minder dan 16 jaar of geplaatst onder het statuut van verlengde minderjarigheid of verbod.

ⁱⁱ Kruis het vakje aan dat overeenstemt met de gekozen wijze van lijkbezorging – Traditionele begraafplaats: plaats beheerd door een gemeente of intercommunale met als doel alle vormen van lijkbezorging te ontvangen - Asbegraafplaats: plaats beheerd door een gemeente of intercommunale, exclusief voorbehouden voor de begraafing of uitstrooiing van assen die het resultaat zijn van crematie van een lichaam.

ⁱⁱⁱ Kruis het vakje aan de overeenstemt met de gekozen uitvaartplechtigheid.

^{iv} Elke uitvaartplechtigheid die niet afhangt van een religieuze overtuiging, van een vrijzinnige levensovertuiging of van een neutraal filosofische overtuiging die de bezinning toelaat in aanwezigheid van het stoffelijk overschot.

^v 30 alphanumerieke plaatsen. Kunnen de cijfers van 0 tot 9 bevatten, de letters (A tot Z en a tot z) en volgende lettertekens /. -

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

ANNEXE : Modèle de formulaire de déclaration de dernières volontés.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE...
COMMUNE: ...

**DECLARATION RELATIVE AUX DERNIERES VOLONTES EN MATIERE DE
MODE DE SEPULTURE, DE CEREMONIE FUNERAIRE ET DE CONTRAT
D'OBSEQUES**

Je soussigné,
ayant pour représentant légal ⁱ: (nom, prénom(s), numéro national)

Nom: ... ..

Prénom(s): ... ..

Rue et numéro: ... .. boîte postale: ...

Code postal et commune: ... ..

Numéro national: ... ..

Lieu de naissance: ... ..

Date de naissance : ... ..

déclare à l'Officier de l'état civil de la commune :

A. faire le choix du **mode de sépulture** de ⁱⁱ:

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

- l'inhumation des restes mortels
- la crémation suivie de l'inhumation des cendres dans l'enceinte du cimetière
O cimetière traditionnel ou O cinéraire
- la crémation suivie de la dispersion des cendres sur la parcelle du cimetière réservée à cet effet
O cimetière traditionnel ou O cinéraire
- la crémation suivie du placement des cendres dans le columbarium du cimetière
O cimetière traditionnel ou O cinéraire
- la crémation suivie de la dispersion des cendres en mer territoriale
- la crémation suivie de la dispersion des cendres à un endroit autre que cimetière ou mer territoriale belge
- la crémation suivie de l'inhumation des cendres dans un endroit autre que le cimetière
- la crémation suivie de la conservation des cendres à un endroit autre que le cimetière

B. faire le choix d'une cérémonie funéraire ⁱⁱⁱ:

- cérémonie funéraire selon le culte catholique
- cérémonie funéraire selon le culte protestant
- cérémonie funéraire selon le culte anglican
- cérémonie funéraire selon le culte orthodoxe
- cérémonie funéraire selon le culte juif
- cérémonie funéraire selon le culte islamique
- cérémonie funéraire selon la conviction laïque

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

- cérémonie funéraire selon la conviction philosophique neutre
- cérémonie funéraire de toute autre nature^{iv}

C. la présence d'un contrat d'obsèques

- Référence de contrat ^v:
Souscrit le: jj/mm/aaaa
N° de Banque Carrefour des Entreprises (BCE) de l'émetteur du contrat :

Le contenu de la présente déclaration, faite de mon plein gré, constitue mes dernières volontés quant au mode de sépulture, de cérémonie funéraire et de contrat d'obsèques.

Fait à ... .., le ... ..

Signature du déclarant

Signature du représentant ¹

ⁱ Cette mention s'applique au déclarant de moins de 16 ans ou placé sous statut de minorité prolongée ou interdit

ⁱⁱ Cocher la case correspondant au mode de sépulture choisi - Cimetière traditionnel: lieu géré par une commune ou une intercommunale dans le but d'accueillir tous les modes de sépulture. - Cimetière cinéraire: lieu géré par une commune ou une intercommunale, réservé exclusivement à l'inhumation ou à la dispersion des cendres résultant de la crémation des corps.

ⁱⁱⁱ Cocher la case correspondant à la nature de cérémonie choisie

^{iv} Toute cérémonie ne se revendiquant d'aucune conviction religieuse, d'aucune conviction laïque ou d'aucune conviction philosophique neutre et permettant le recueillement auprès de la dépouille mortelle.

^v 30 positions alphanumériques. Peuvent apparaître les chiffres de 0 à 9, les lettres (A à Z et a à z) et les caractères suivants / -